

Asia: VN/14214/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyviksi asetusmuutosehdotuksiksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne lääkkeiden hintasääntelyyn ja lääketaksaan liittyvistä muutosehdotuksista.

katso vapaa kommentti

Huomionne apteekkiveroon liittyvistä muutosehdotuksista.

katso vapaa kommentti

Huomionne rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan liittyvistä ehdotuksista.

katso vapaa kommentti

Huomionne itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajennukseen liittyvistä ehdotuksista.

Itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajentuminen tulee valmistella huolella, jotta farmaseuttisen neuvonta ja sen laatuun voidaan huolehtia. Lääkkeiden saatavuuden lisääminen voi aiheuttaa reseptilääkkeiden kanssa päällekkäisen tai interaktiiviseen käyttöön. Nämä asiat tulee huomioida yksittäisten lääkevalmisteitten listauksessa. Erityisesti iäkkäiden ja monisairaiden kohdalla riskin muodostaa lääkehoitoon liittyvä neuvonnan ja tiedon tarvetta muun muassa lääkkeiden yhteensopivuuksista.

Huomionne itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupiin liittyvistä ehdotuksista.

Itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajentuminen aiheuttaa monia huolia. Ne liittyvät erityisesti farmaseuttisen neuvonnan järjestämiseen, neuvonnan laatuun ja mahdolliseen lääkkeiden käytön lisääntymiseen. Lääkkeiden saatavuuden lisääminen voi aiheuttaa uusia ongelmia ja kustannuksia, etenkin, kun samaan aikaan on lisätty alkoholin saatavuutta. Myös iäkkäiden ja monisairaiden kohdalla riskit ovat suuret, kun lääkehoitoon liittyy paljon neuvonnan ja tiedon tarvetta muun muassa lääkkeiden yhteensopivuuksista.

Hyvinvointialue pitää tärkeänä, että itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupien sääntely on selkeää ja valvottua. Lupaedellytyksistä, vastuuhenkilöistä ja seuraamuksista tulee säätää tarkasti, jotta

voidaan varmistaa lääketurvallisuus ja kuluttajien suoja. Hyvinvointialue suosittaa, että lupakäytännöt kehitetään yhteistyössä aluehallintovirastojen ja hyvinvointialueiden kanssa.

Huomionne lääkeasetukseen sisältyvistä ehdotuksista.

-

Huomionne lääkemääräyksestä poikkeavaan lääkkeiden toimittamiseen tai lääkemääräysten ilmeisten virheiden korjaamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Esityksen ehdotusta on kannatettava, sillä se antaa apteekille oikeuden poiketa lääkemääräyksestä ja korjata lääkemääräyksessä oleva ilmeinen virhe mm. saatavuushäiriötilanteissa. Näin apteekkien henkilöstön osaamista pystyttäisiin hyödyntämään entistä enemmän. Erityisesti entistä useampien saatavuushäiriöiden aikana asiakkaiden lääkehoidon jatkuvuus turvattaisiin. Samoin vähenisi apteekkien tarve ottaa yhteyttä lääkkeen määrääjään, joka on usein hankalaa ja aikaa vievää molemmiin puolin.

Huomionne lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvien palautusmaksujen kohdentamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Palautusmaksut kohdentuvat nykyisin sairaanhoitovakuutuksen maksuosuuksien suhteessa valtiolle ja vakuutetuille. Muutos toisi lisäkustannuksia nykyisille vakuutetuille, joiden joukossa on paljon pienituloisia kansalaisia. Tämä heikentäisi kansalaisten taloudellista tilannetta ja voisi johtaa lääkitysten vähäisempään käyttöön

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden perusteluista.

-

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden vaikutusten arvioinnista.

-

Huomionne muista esityksessä olevista ehdotuksista.

-

Vapaamuotoiset lausumat hallituksen esityksen luonnoksesta.

Hyvinvointialuelainsäädännön näkökulma

Hyvinvointialueilla on lakisääteinen vastuu sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä, johon kuuluu myös lääkehuollon kokonaisuus. Esitetyt muutokset voivat vaikuttaa hyvinvointialueen kykyyn toteuttaa lääkehuoltoa yhdenvertaisesti ja turvallisesti. Erityisesti apteekkiverkoston mahdollinen harveneminen voi heikentää palvelujen saavutettavuutta alueellisesti, mikä tulee arvioida huolellisesti ennen lainsäädännön toimeenpanoa.

Yhteistyö apteekkien ja hyvinvointialueen välillä

Hyvinvointialue näkee mahdollisuuden kehittää yhteistyötä apteekkien kanssa osana uudistusta. Apteekkien rooli osana alueellista lääkehoidon toteutusta ja neuvontaa on keskeinen, ja yhteistyön tiivistäminen voisi tukea lääkehoidon vaikuttavuutta ja turvallisuutta.

Vaikutukset apteekkiverkostoon ja palvelujen saavutettavuuteen

Esityksessä tulisi arvioida tarkemmin, miten lääketaksan muutokset ja itsehoitolääkkeiden myynnin laajentaminen vaikuttavat apteekkien taloudelliseen kestävyYTEEN erityisesti pienillä paikkakunnilla. Mikäli osa apteekeista joutuisi lopettamaan toimintansa, tämä voisi heikentää lääkehuollon saavutettavuutta erityisesti ikääntyneille ja monisairaille, joille apteekkipalvelut ovat keskeisiä.

Rajaniemi Tuula
Kymenlaakson hyvinvointialue